

— folytatta Foerk, — a bizottság hozzájárulásával a következő változtatásokat eszközöltem a főmértetek, a főtömeg és a *stilszerűség megtartása mellett*.

— *A stilszerűséget nem tartotta meg,* — szóltak többen közbe.

— Kifogásolták Schulek tervein, hogy a homlokzat besüppedt, ezért a tornyokat két-három méterrel beljebb kell tolni, hogy a homlokzat domináljon. Kifogásolták a tornyok egyszerű voltát és kérték a tornyok díszítését. A vasbeton alap ellen is kifogásokat emeltek, mert télen, ha fűteni kell a templomot, az alapnak árt a gőzfűtés. A templom belsejének arannyal és mozaikkal való díszítését kérték, továbbá a márvány reliefs használatát, a város fogadalmának szimbolizálására. Én vállaltam is ezeket a módosításokat és mindehhez a bizottság készséggel hozzájárult.

— *Nekem csak ehhez a bizottsághoz van közöm és senki máshoz.* Nekem nincs időm sokat elmélkedni, mert előre kell dolgoznom egy-két évre, hogy az építkezés fennakadás nélkül haladjon. De mivel látom, hogy a stilszerűség tekintetében ellentétek vannak, nagyon kérem hivjanak össze egy *internacionális bizottságot* és az majd dönteni fog *köztem és a szegedi szakértők között*, mert én tudom, hogy a dolgom megtanultam, értek hozzá és a Schulek-féle terveket *csak* fejlesztettem. Ha nem tudnak megérteni engem, arról én nem tehetek; hivjanak *akkor ide egy pallért*, majd az kimer mindent a Schulek-féle terv szerint, *de művész-stílus és tudás szempontjából ne voltják az urak magukat én fölém*. Kérem a bizottságot, hogy nekem igazságot szolgáltatson.

Elnök: Méltóztatott hallani az építész ur előterjesztését, most a bizottság határozzon; ez a határozat csak akkor érvényesül ugyan, ha ehhez a közgyűlés is hozzájárul, mert anélkül az építés nem teljesíthető. Az én véleményem szerint a Schulek-féle tervek követendők a közgyűlés állásfoglalása szerint, már pedig ettől Foerk kétségtelenül eltért. Mivel a legtöbb eltérés a torony megoldásában van, ezt csak később tárgyaljuk. Most először is azokat a részletkérdéseket intézzük el, amelyek akadályozzák az építkezés folytatását és igyekezzünk a két álláspont közötti különbségeket eliminálni.

Foerk Ernő: Azt hiszem, hogy a városnak nagy anyagi megterhelésébe kerülne, ha az alapépítményt nem lehetne használni és *emiat a vállalkozó visszalépne*. Éppen ezért meg kell értenünk egymást.

Ezután Foerk kibontotta a magával hozott két hatalmas mappát és a terveket kitergette az asztalra.

FOERKKEL NEM LEHET VITATKOZNI.

Először is az oldalakon tett változtatást magyarázza Foerk. Az oldal hajónál lévő rózsaszínű ablakot (rozettát) az ő változtatása szerint el kellett helyezni a homlokzatra, mivel belül az egyház kívánságára az oldalhajót kibővítette, hogy ottan a mellékoltárok elhelyezhetők legyenek.

Jászai Géza: Ezt én kívántam így. Hivatkozzék csak rám!

Már most az oldalhajó belső kibővítését kívül megfelelő bolthajtás kíséri és így a megmaradt helyen a rozetta nem fért el. Ezért a rozettát, hogy Schulek intenciójának is megfeleljen, a homlokzaton helyezte el és oldalra pedig hármass ablakot tervezett, amely a világítást is előmozdítja. Látható tehát, hogy ő nem öletszerűen dolgozik, hanem a változtatás okával tisztában van és arról nem tehet, ha laikusok ezt nem tudják fölfogni. Kéri, hogy *férősen* intézzék el a dolgot.

Az elnök: Fölteszem a kérdést, hogy a bizottság hozzájárul-e ahhoz, hogy a rózsaszínű ablakot a homlokzatra helyezzék és ehelyett az oldalhajókat hármass ablak világítsa.

Back Bernát: Így nem lehet kérem szavazni. Az ember elé tesznek egy összeké-

ruzálott tervrajzot, ide-oda mutogatnak egy pillanat alatt, azután szavaztatni akarnak. Ez nem megy így. Másszor pedig azt mondják, hogy az alapzat miatt úgy is el kell fogadni mindent...

Foerk Ernő: Ez gyanúsítás, ezt visszautasítom!

Back Bernát: Jobban meg kell tárgyalni az ügyet, csak azután lehet szavazni.

Foerk Ernő: Az igaz, hogy így nem is lehet tárgyalni, mert olyan emberek szólnak fel, akik nem szakértők. Ezeknek én hiába magyarázok. Kérem a szakértőket, hogy nyilatkozzanak.

Tóbiás László: Én sem helyeslem a rozetta előre vitelét, mert a rozetta jobban világít, mint az a három szűk ablak, már pedig ha a rozetta elől van, akkor belülről nem is lehet látni, mert eltakarja az orgona.

Foerk: De az orgonát úgy építtetem, hogy látható legyen azért a rozetta és világítson.

Tóbiás László: De a templomban lévőnek nem hátrafelé néznek, hanem előre. Tehát kelet felől kaphatják a világítást, de hátulról nem.

Foerk (dühösen): Hát ha a kolléga ur építené, akkor ön oldalra tenné a rozettát, de mivel én — építem, én a homlokzaton helyezem el. Ez fölfogás dolga.

Dobay Gyula: Az alap maradjon meg, ezzel szemben azt a koncessziót kérjük, hogy a templom külseje teljesen a Schulek-féle tervek szerint legyen építve. Ha már a teljes rozetta nem fér el az oldalon, akkor tegyenek oda ehelyett egy háromnegyed kört.

Foerk Ernő: Ezt oda lehet tenni, de akkor egy táblát függeszték alá, hogy *Szeged város tanácsa rendelte így*, mert a magam neve alatt nem dolgozom háromnegyed körökben.

MINDENT ELFOGAD A BIZOTTSÁG.

Ezután még **Gál Endre** vette hathatósan pártfogásába Foerkot és változtatásait; másnak már nem volt kedve a lovaggal vitatkozni. Terrorjával annyira hatott a bizottságra, hogy amikor az elnök ismét felvette a kérdést, akkor a bizottság **Dobay Gyula dr. kivételével egyhangulag elfogadta a módosítást**.

Ezután a kupola mellett levő két kisebb torony alakját tárgyalták, amelynek kiképzése megegyezik Schulek legutóbbi tervével. *A törpe galériákra vonatkozó változtatást is elfogadja a bizottság.* Majd a tornyok alaprajzait és tervrajzát mutatja be Foerk.

Tudvalevő dolog, hogy ennél a pontnál van a legnagyobb eltérés Schulek és Foerk között. A közgyűlés határozottan követelte, hogy itt Schulek tervei érvényesüljenek. Foerk ennek dacára egy újabb toronytervezetet készített, amely ugyan már nem süveg alakú és fogpiszkáló jellegű, mégis különbözik Schulek tornyaitól. Ebben az ügyben azonban már nem döntött a nagybizottság, hanem az elnök indítványára egy ötagu szakbizottságot küldöttek ki, amely kizárólag a torony-ügygyel fog foglalkozni. A bizottság tagjai a következők lettek: **Tóth Mihály, Csernovics Agenor, Back Bernát, Malina Gyula és Tóbiás László.**

Az ülés ezután véget ért. **Gál Endre dr.** azzal a meleg biztatással bucsuzott el Foerktól, hogy *ezek után a tanács már holnap engedélyt fog adni az építkezés további folytatására.*

Az ülésen a következő bizottsági tagok jelentek meg: **Csernovits Agenor, Dobay Gyula dr., Kovács János, Tömörkény István, Thuróczy Mihály dr., Ottóvay István, Jászai Géza, Back Bernát, Balogh Károly, Kertész József, Regdon Sándor, Zombory**

Antal, Tóbiás László, Gál Endre dr., Ivánkovits Sándor dr., Csonka Ferenc, Bokor Pál, Várhelyi József, Foerk Ernő.

Ravatalon

a Figaro szerkesztője.

(Pénteken lesz a temetés. — „Megölte, brávó!” — Tüntetés Caillaux ellen. — Páris izgalmas napjai.)

(Saját tudósítónktól.) A ravatalon fekszik már **Calmette**, a Figaro megölt szerkesztője. A Szent Ferenc-székesegyházban ravatalozták föl és onnan temetik el, pénteken.

Izgalmas napokat él most Páris, állandóan tüntetnek az utcákon a csoportok és bizonyos, hogy nagyarányú tüntetés lesz a temetés óráiban.

Párisban és egész Franciaországban egyre fokozódó izgalmat okoz **Caillauxné** gyilkossága. Két ellentétes fölfogásu, hatalmas tábor néz farkasszemet egymással s a vélemények különbözősége egymásnak kergeti az embereket a francia főváros utcáin. Tegnap késő éjszakáig állandóan tartott a tüntetés **Caillaux** palotája előtt s a *rendőrség támogatására a katonaságnak is ki kellett vonulni*. Éjjel után 1 órakor sikerült csak szétoszlatni a zavargókat, akik közül igen sokat letartóztattak.

A mai napon még ezek a jelentések érkeztek:

A *st.-lazarei* női fogház igazgatósága energikusan megcáfolja azt a hírt, hogy **Caillauxné öngyilkos lett**. Bizonyára onnan terjedt ez a híresztelés, hogy **Caillauxné** az utolsó napok izgalmai következtében *megbetegedett*. Marseille képviselője, **Talamas**, aki miniszter is volt, *levélben gratulált Caillauxnének tettéhez*. A levél, melyben nagyon sok sértés van **Calmette** Gasztonra, így végződik:

— *Ön megölte őt, brávó!*

A lapok megerősítik azt a hírt, hogy **Calmette** irattáskáját, amelyben **Caillaux** ellen összeszedett bizonyítékait őrizte, *ellopták*, mert minden kutatás a táskát hiába való volt. Sokan azt hangoztatják, hogy **Caillaux** asszonynak egy barátja a merénylet után behatolt **Calmette** szobájába és az általános zűrzavarban ellopta az irattáskát.

Az *Action Francaise* tegnap este a nagy bulvardon *tüntetést rendezett Caillaux ellen*. A tüntetők a Boulevard des Italiens egyik kávéházában gyülekeztek és hangosan tüntettek **Caillaux** ellen. A rendőrség közbelépett és kikergette a kávéházból a leghangsabb tüntetőket. Közben verekezés támadt köztük és a rendőrök közt, melynek folyamán a kávéház berendezésének egy részét összezúzták. A tüntetők erre kivonultak a bulvardra, miközben szakadatlanul kiáltották:

— *Le Caillaux-val! Le a köztársasággal! Éljen a király!*

A rendőrség rövidesen szétszórta őket. Többször letartóztattak. Éjjel fél 12 órakor a nagy bulvardon újabb tüntetésre került sor és a *camelots du roi* becsmerlő jelzőkkel illették **Caillaux** t. A rendőrség szétkergette őket. Ez alkalommal tizenöt embert letartóztattak. A rendőrprefektúra rendkívüli intézkedéseket tett. A *köztársasági gárda és más lovassapatok parancsot kaptak arra, hogy minden pillanatban készen legyenek*.

A zavargás az elmúlt éjjel növekedett. A tüntetők száma sok helyen a *tizezret* is meghaladta. A **Figaro** épülete előtt a tömeg többször *megütközött a rendőrséggel*. Folytonosan azt kiabálták:

— *Le Doumergueval! Le Caillaux-val! Le a gyilkosokkal!*

Éjjel két órakor a tüntetők száma nem